

دانشگاه صنعتی امیر کبیر (پلی تکنیک تهران)

دانشكده مهندسي كامپيوتر

درس فناوری های حافظه دکتر حامد فربه

> رضا آدینه پور ۴۰۲۱۳۱۰۵۵

تمرین شبیهسازی چهارم

تدريسيار:

مرتضی عادلخانی (madelkhani@aut.ac.ir) سارا زمانی (sara.zamani۷۳@aut.ac.ir)

سوالات تئوري

١. به سوالات زير پاسخ دهيد:

۱. PUM چیست و کدام نوع حافظه ها برای آن بیشتر استفاده می شوند؟ توضیح دهید چرا هر نوع حافظه استفاده می شود.

پاسخ: پردازش در حافظه (PUM) یک کانسپت محاسباتی است که در آن برخی از محاسبات ساده مانند جمع و ضرب به جای انتقال داده ها بین CPU و حافظه، مستقیما در حافظه انجام می شوند.

معمولا از SRAM ، DRAM و NVM ها در PUM استفاده می شود. که در ادامه به بررسی مزایا و معایب استفاده از هرکدام می پردازیم.

DRAM ها به دلیل اینکه رایجترین نوع حافظه فرار با تراکم بالا و هزینه کم به ازای هر بیت هستند، به طور گسترده استفاده می شود. ویژگی های خازنی سلول های DRAM امکان انجام تکنیک های محاسباتی درون حافظه مانند عملیات منطقی و حسابی را فراهم می کند.

مزایا: تراکم بالا، ارزان است.

معایب: فرار، نیاز به تازهسازی دورهای و معمولاً تأخیر بیشتر نسبت به SRAM.

اما در مقابل SRAM زمانهای تأخیر کمتری و زمان دسترسی سریعتری نسبت به DRAM دارد و در مواردی که سرعت برای ما بسیار مهم است، (مانند Cache)، استفاده می شود. توانایی حفظ حالت بدون نیاز به تازهسازی، آن را برای عملیاتهای PUM مناسب می سازد.

مزایا: زمانهای دسترسی سریع نسبت به DRAM، عدم نیاز به تازهسازی.

معایب: تراکم کمتر و هزینه بیشتر به ازای هر بیت نسبت به DRAM.

درمقابل حافظه های فرار، انواع حافظه های غیر فرار مانند PCM ، Flash و ReRAM به دلیل نگه داشتن داده بدون برق، برای ذخیره سازی پایدار و محاسبات مناسب هستند. این حافظه ها می توانند برخی عملیات منطقی را درون سلول های حافظه انجام دهند.

مزايا: غير فرار بودن.

معایب: عُموماً سرعت نوشتن کندتر و دوام کمتر نسبت به DRAM و SRAM.

نقاط ضعف UPMEM چیست؟

پاسخ: از نقاط ضعف UPMEM ها میتوان به موارد زیر اشاره کرد:

- (آ) انعطافپذیری و قابلیت برنامهریزی محدود: معماری PIM UPMEM برای انواع خاصی از عملیات (مانند وظایف دادهمحور مانند جستوجو در پایگاه داده و تحلیل) است. ممکن است به اندازه CPU یا هایGPU سنتی عمومی و همهمنظوره نباشد، که کاربرد آن را به بارهای کاری خاص محدود میکند.
- (ب) یکپارچهسازی و سازگاری: یکپارچهسازی ماژولهای PIM UPMEM با سیستمهای موجود می تواند چالش برانگیز باشد. ممکن است مشکلات سازگاری با معماریهای حافظه و پردازنده فعلی به وجود بیاید که نیاز به اصلاحات در کانفیگ نرمافزار و سخت افزار دارد.
- (ج) مسائل مربوط به کارایی انرژی: در حالی که PIM هدفش کاهش مصرف انرژی با حداقل کردن حرکت داده ها بین حافظه و CPU است، صرفه جویی واقعی در انرژی می تواند وابسته به بار کاری باشد. برخی عملیات ممکن است همچنان مصرف انرژی قابل توجهی داشته باشند، به خصوص اگر منطق PIM به طور کامل برای آن کاربرد به خصوص بهینه سازی نشده باشد.
- (د) توسعه و اشکالزدایی: همانطور که در کلاس هم بررسی شد، توسعه برنامهها برای PIM نیاز به مدلهای برنامهنویسی و

ابزارهای جدید دارد. دیباگ و پروفایل کردن برنامههای PIM میتواند به دلیل طبیعت توزیعشده و درون حافظهای محاسبات سخت تر از برنامهنویسی CPU/GPU سنتی باشد.

۳. ساختار Ambit را معرفی کرده و مزایا و معایب آن را توضیح دهید.

پاسخ: Ambit یک معماری PIM است که از بستر DRAM موجود برای انجام عملیات بیتی (مانند NOT ، OR ، AND) به طور مستقیم درون حافظه استفاده میکند. این معماری از ویژگیهای آنالوگ سلولهای DRAM و Sense Amplifier برای این عملیات استفاده میکند.

از مزایای آن می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- (آ) کاهش حرکت دادهها: با انجام محاسبات مستقیما درون DRAM به طور قابل توجهی نیاز به حرکت داده بین CPU و حافظه را کاهش میدهد، که منجر به کاهش تاخیر و مصرف انرژی میشود.
- (ب) توان محاسباتی بالا: Ambit میتواند عملیات بیتی را بر روی حجم زیادی از دادهها به طور همزمان انجام دهد، که توان محاسباتی بالایی برای وظایف داده محور مانند جستجوهای پایگاه داده، رمزنگاری و شبکههای عصبی فراهم میکند.
- (ج) تغییرات سختافزاری حداقلی: DRAM موجود با تغییرات حداقلی استفاده میکند، که ادغام آن را با سیستمهای فعلی نسبت به معماریهای PIM آسانتر میکند.

همچنین از معایب Ambit میتوان به موارد زیر اشاره کرد:

- (آ) محدودیت در انواع عملیات: Ambit بیتی طراحی شده است. نمیتواند به طور کارآمد محاسبات پیچیده تر ریاضی یا اعشاری را انجام دهد، که کاربرد آن را به انواع خاصی از عملیات ها محدود میکند.
- (ب) پیچیدگی در برنامهنویسی: برنامهنویسی برای Ambit نیاز به درک مدل عملیاتی خاص و محدودیتهای آن دارد. برنامهنویس ها باید الگوریتمهای خود را برای استفاده موثر از عملیات بیتی تطبیق دهند، که میتواند پیچیدگی نرمافزاری را افزایش دهد.
- (ج) چالشهای مقیاسپذیری: در حالی که Ambit توان محاسباتی بالایی برای عملیات بیتی ارائه می دهد، مقیاسپذیری آن به سیستمهای حافظه بزرگتر یا ادغام آن با واحدهای پردازشی دیگر ممکن است چالشهایی از نظر هماهنگی و مدیریت ایجاد کند.

سوالات شبيهسازي

۲. در این بخش از تکلیف خود، شما با شبیهساز 2.0 MNSIM برای پیادهسازی یک شتابدهنده شبکه عصبی سر و کار خواهید داشت. بنابراین، ابتدا باید این شبیهساز را دانلود کرده و نتایج را طبق درخواست ارائه دهید.

پیکربندی پایه:

۱. پارامترهای شبکه عصبی VGG8 که بر روی مجموعه داده CIFAR-10 آموزش دیده است را دانلود کنید، همانطور که در راهنمای $MNSIM\ 2.0$ توضیح داده شده است.

۲. برای هر اجرا، باید VGG8 را به عنوان شبکه عصبی مورد نظر خود انتخاب کنید.

پاسخ: وزن ها را از اینجا دانلود میکنیم. پس از دانلود به مسیر شبیهساز میرویم و با دستور

سوال ١:

همانطور که در کلاس یاد گرفتید، ساختار PIM شامل تعدادی کاشی است و هر کاشی شامل تعدادی PE است. در هر PE، ما مدارهای ضروری و ساختار ضربدری سلولهای حافظه را داریم. اگر اندازه ضربدری را کاهش دهیم چه اتفاقی میافتد؟ به عنوان مثال، آیا باید انتظار داشته باشیم که توان، تأخیر و دقت کاهش، افزایش یا تغییر نکند؟ پاسخ خود را به تفصیل توضیح دهید.

پاسخ: کاهش اندازهی ساختار کراسبار در معماری PIM شامل چندین موازنه می شود و بر پارامترهای مختلفی مانند توان مصرفی، تأخیر و دقت تأثیر میگذارد. در ادامه به بررسی و تاثیر هر کدام می پردازیم:

۱ توان مصرفی

- کاهش توان مصرفی: کراسبارهای کوچکتر معمولاً به کاهش توان مصرفی منجر میشوند. این امر به این دلیل است که کراسبار کوچکتر تعداد سلولهای حافظه و اتصالات کمتری دارد، که منجر به کاهش کلی ظرفیت خازنی میشود. ظرفیت کمتر به معنی شارژ/دشارژ کمتر در طول عملیات است که به توان مصرفی دینامیک کمتری منجر میشود.
- ملاحظات توان استاتیک: با این حال، توان مصرفی استاتیک ممکن است به همان اندازه کاهش نیابد، به ویژه اگر به همان تعداد مدارهای جانبی (مانند Sense amplifier و درایورها) برای کراسبار کوچکتر نیاز باشد. کاهش در توان استاتیک عموماً کمتر از کاهش در توان دینامیک است.

۲ تأخير

• کاهش تأخیر: کراسبارهای کوچکتر میتوانند تأخیر را بهبود بخشند. زمان خواندن یا نوشتن داده در یک ساختار کراسبار به طول اتصالات و تعداد سلولهای حافظه وابسته است. با کراسبار کوچکتر، سیگنالها باید مسافت کمتری را طی کنند و سلولهای کمتری برای شارژ یا دشارژ وجود دارند، که منجر به عملیات سریعتر میشود.

۳ دقت

- بهبود بالقوه در دقت: کراسبارهای کوچکتر می توانند منجر به بهبود دقت شوند. کراسبارهای بزرگتر با مشکلاتی مانند افزایش مقاومت و ظرفیت خازنی در طول اتصالات مواجه می شوند، که می تواند باعث تخریب سیگنال و افزایش حساسیت به نویز شود. با کاهش اندازه ی کراسبار، این اثرات به حداقل می رسند، که منجر به انتقال سیگنال و حسگری قابل اعتمادتر می شود و می تواند دقت را بهبود بخشد.
- نرخ خطا: احتمال خطا به دلیل تداخل و سایر اثرات نیز در کراسبارهای کوچکتر کمتر است، که به بهبود دقت در عملیاتهایی مانند ضرب ماتریسی و عملیاتهای برداری که به طور معمول در معماری PIM استفاده میشوند، کمک میکند.

سوال ٢:

اگر بخواهیم PUM را به این شبیهساز اضافه کنیم، کدام قسمت باید تغییر کند؟ پاسخ:

تغییرات مورد نیاز برای اضاف کردن PUM به شبیه ساز NVSim به صورت زیر است:

قسمتهای کلیدی برای تغییر

۱. پیکربندی سخت افزار (SimConfig.ini):

- می بایست معماری PUM را در فایل پیکربندی سخت افزار توصیف کنیم.
- بر اساس معماری مورد نیاز خودمان میتوانیم بخشهایی را به فایل کانفیگ اضافه نموده. این بخشها شامل اضاف نمودن پارامترهای سخت افزاری PUM مانند نوع حافظه، الگوهای دسترسی حافظه و ... باشد

برای مثال می توان این تنظیمات را در فایل SimConfig.ini انجام داد:

```
[PUM]
um_enabled = True
memory_type = "RRAM"
```

access_pattern = "row-major"
pum_specific_param1 = value1
pum_specific_param2 = value2

```
Duffer Choice = 1
Duffer Technology = 30

Duffer Techn
```

شكل ۱: اضافه كردن كانفيگ PUM

۲. توصیف شبکه (network.py):

اگر فایل network.py را باز کنیم، مشاهده میکنیم که همه تنظیمات لایههای مختلف شبکه در این فایل تنظیم شده است. میبایست این فایل را طوری تغییر دهیم که معماری PUM را به لایههای مختلف اضافه کنیم و آن را با لایههای مختلف ارتباط دهیم. برای انجام تغییرات باید به مسیر زیر برویم:

MNSIM/Interface/

شكل ۲: اضافه كردن PUM به فايل network.py

۳. تغییر ماژولهای شبیهسازی:

پس از مرتبط کردن لایههای شبکه با معماری PUM مورد نظر، میبایست توابع پیاده سازی آن نیز در سایر فایلهای برنامه تعریف شود. برای انجام این کار میبایست به مسیر زیر برویم:

MNSIM/Hardware Model/

و فایل های زیر را مطابق با نیازهایمان تغییر دهیم:

- (a) Crossbar.py
- (b) PE.py
- (c) Device.py
- (d) Crossbar.py
- (e) PE.py
- (f) Tile.py
- (g) Buffer.py

سوال ٣:

در اولین پیادهسازی، ابعاد ضربدری (Xbar) را به 256x256 تنظیم کنید. در پیادهسازی دوم، ابعاد ضربدری را به 128x128 تغییر دهید. مجموع تأخیر، توان و انرژی را گزارش دهید و جدول را پر کنید. چه اتفاقی افتاد؟ چرا؟ (برای هر پارامتر به تفصیل توضیح دهید.)

پاسخ:

به صورت پیش فرض Xbar سایز بر روی 256x256 تنظیم است. پس از نصب کتابخانه های مورد نیاز مثل:

- 1. numpy
- 2. torch
- 3. torch vision

در دایرکتوری شبیهساز دستور زیر را اجرا میکنیم:

\$ python3 main.py

فرایند اجرا چند دقیقهای به طول خواهد انجامید و سیستم به شدت داغ خواهد شد! پس از اتمام شبیهسازی خروجی به صورت شکل «۳» زیر میشود:

اسکرین شات های خروجی همگی در مسیر /images قرار دارد.

در گام دوم از فایل SimConfig.ini مقدار Xbar_Size را به 128,128 تغییر می دهیم و مجددا فایل را شبیهسازی می کنیم. خروجی شبیهسازی در شکل (۴)»

با توجه به مقادیر بهدست آمده از شبیهسازی، جدول «۱» را تکمیل میکنیم

وضعيت	256*256	128*128	
کاهش	5330703.614503523 ns	5288665.312627485 ns	تأخير
افزایش	338.62446474552047 W	1297.5432541884213 W	توان
افزايش	3827427.1532042585 nJ	8095960.154017576 nJ	انرژی

جدول ۱: نتایج شبیهسازی

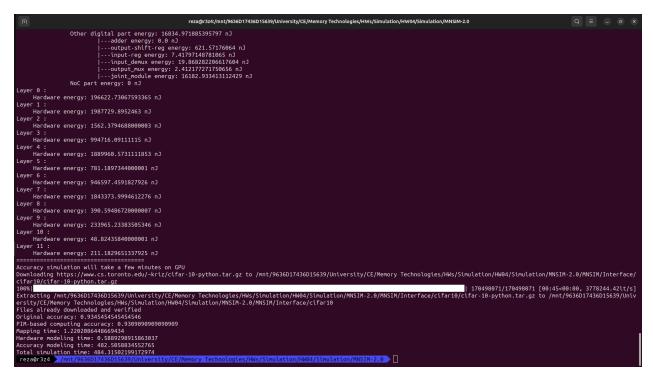
شكل ٣: خروجي شبيهسازي با سايز 256x256

توضيحات:

- تأخیر: کاهش ابعاد کراسبار از 256x256 به 128x128 باعث کاهش تأخیر شده است. این کاهش تأخیر به این دلیل است که کراسبار کوچکتر دارای مسیرهای انتقال داده کوتاهتر و پیچیدگی کمتری است، که منجر به کاهش زمان دسترسی و اجرای عملیات میشود. در نتیجه، مقدار تأخیر در کراسبار 128x128 کمتر از کراسبار 256x256 است.
- توان: افزایش توان در کراسبار 128x128 نسبت به 256x256 به این دلیل است که با کاهش ابعاد کراسبار، تعداد عملیاتهای پردازشی و تعداد دفعات دسترسی به حافظه افزایش مییابد. این افزایش عملیاتهای پردازشی باعث افزایش مصرف توان داینامیک میشود. بنابراین، توان مصرفی در کراسبار 128x128 بیشتر از کراسبار 256x256 است.
- انرژی: افزایش انرژی مصرفی در کراسبار 128x128 نسبت به 256x256 نتیجه مستقیم افزایش توان مصرفی و تأثیر کمتر کاهش تأخیر است. اگرچه تأخیر کاهش یافته است، اما افزایش توان مصرفی بیشتر بوده و در نتیجه انرژی مصرفی نیز افزایش یافته است. انرژی مصرفی تابعی از توان و تأخیر است و افزایش توان به طور کلی تأثیر بیشتری بر افزایش انرژی دارد. بنابراین، انرژی مصرفی در کراسبار 128x128 بیشتر از کراسبار 256x256 است.

سوال ۴:

در برخی لایه ها، توان ثابت است در حالی که تأخیر متفاوت است. علت چیست؟ پاسخ:

شكل ۴: خروجي شبيهسازي با سايز 128x128

- Fully connected نوع عملیات در لایههای مختلف شبکه عصبی (مانند لایههای کانولوشن، لایههای او زمان متفاوتی دارند. و توابع فعالساز) ممکن است عملیاتهای مختلفی را انجام دهند که نیاز به محاسبات و زمان متفاوتی دارند. حتی اگر توان مصرفی ثابت باشد، نوع و پیچیدگی عملیات میتواند باعث تغییر در تأخیر شود. به عنوان مثال، لایههای کانولوشن معمولاً به عملیات محاسباتی پیچیدهتری نسبت به توابع فعالسازی نیاز دارند که میتواند تأخیر بیشتری ایجاد کند.
- 7. تعداد عملیاتهای موازی: تعداد عملیاتهایی که به صورت موازی در یک لایه اجرا می شوند می تواند تأثیر زیادی بر تأخیر داشته باشد. در لایههایی که موازی سازی بیشتری دارند، تأخیر می تواند کاهش یابد حتی اگر توان مصرفی ثابت بماند. این موازی سازی می تواند و ابسته به اندازه کراسبار و نحوه تقسیم و ظایف بین و احدهای یر دازشی باشد.
- ۳. بار حافظه و دسترسی به داده ها: نحوه دسترسی به داده ها و بار حافظه می تواند باعث تفاوت در تأخیر شود. حتی اگر توان مصرفی ثابت باشد، تأخیر دسترسی به حافظه و انتقال داده ها می تواند متفاوت باشد. لایه هایی که به داده های بیشتری نیاز دارند یا دسترسی های بیشتری به حافظه دارند، ممکن است تأخیر بیشتری داشته باشند.
- ۴. تفاوت در الگوهای دسترسی به حافظه: الگوهای دسترسی به حافظه در لایههای مختلف می تواند متفاوت باشد. به عنوان مثال، لایههایی که نیاز به دسترسی تصادفی بیشتری دارند، ممکن است تأخیر بیشتری را تجربه کنند در حالی که توان مصرفی ثابت باقی می ماند. این تفاوت در الگوهای دسترسی می تواند به علت ساختار دادهها و نیازهای محاسباتی خاص هر لایه باشد.

سوال ٥:

کدام اندازه کراسبار بهتر است؟ لطفاً با جزئیات توضیح دهید. برای مثال، اگر تصمیم شما بر اساس توان، تأخیر یا انرژی است، باید علت و دلیل این شرایط را ذکر کنید.

با توجه به نتایج بدست آمده از شبیهسازی (جدول «۱») میتوان گفت:

- ۱. کراسبار 128x128 تأخیر کمتری نسبت به کراسبار 256x256 دارد. کاهش تأخیر به معنای سریعتر انجام شدن عملیاتها و پردازشهاست که میتواند در برنامههایی که نیاز به سرعت بالا دارند، مزیت بزرگی باشد.
- کراسبار 128x128 توان بیشتری نسبت به کراسبار 256x256 مصرف میکند. افزایش توان مصرفی به معنای نیاز به منابع انرژی بیشتر و احتمال افزایش گرما در سیستم است که میتواند به مشکلات حرارتی و نیاز به خنکسازی منجر شود.
- ۳. انرژی مصرفی در کراسبار 128x128 بیشتر از کراسبار 256x256 است. انرژی مصرفی تابعی از توان و تأخیر است و افزایش انرژی به معنای کارایی کمتر از نظر مصرف انرژی است.

بنابر این با توجه به معیار ما برای انتخاب میتوان یکی از حالتهای زیر را انتخاب کرد:

- اگر اولویت تاخیر باشد: کراسبار 128x128 گزینه بهتری است زیرا تأخیر کمتری دارد و عملیاتها را سریعتر انجام میدهد.
- اگر اولویت توان و انرژی مصرفی باشد: کراسبار 256x256 گزینه بهتری است زیرا توان و انرژی کمتری مصرف میکند که میتواند به کاهش هزینهها و مشکلات حرارتی کمک کند.